

سلسله مباحث تنظیم الگوی مصرف پیام‌رسان‌های اجتماعی

بررسی شبهات رفع انحصار تلگرام و پاسخ به آن

(بررسی پست‌های برتر تلگرام، توییتر و اینستاگرام)

۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فهرست

مقدمه	۱
بررسی آماری	۲
توییتر	۲
تلگرام	۴
اینستاگرام	۶
شبهه‌های مطرح شده و پاسخ آن‌ها	۸

مقدمه

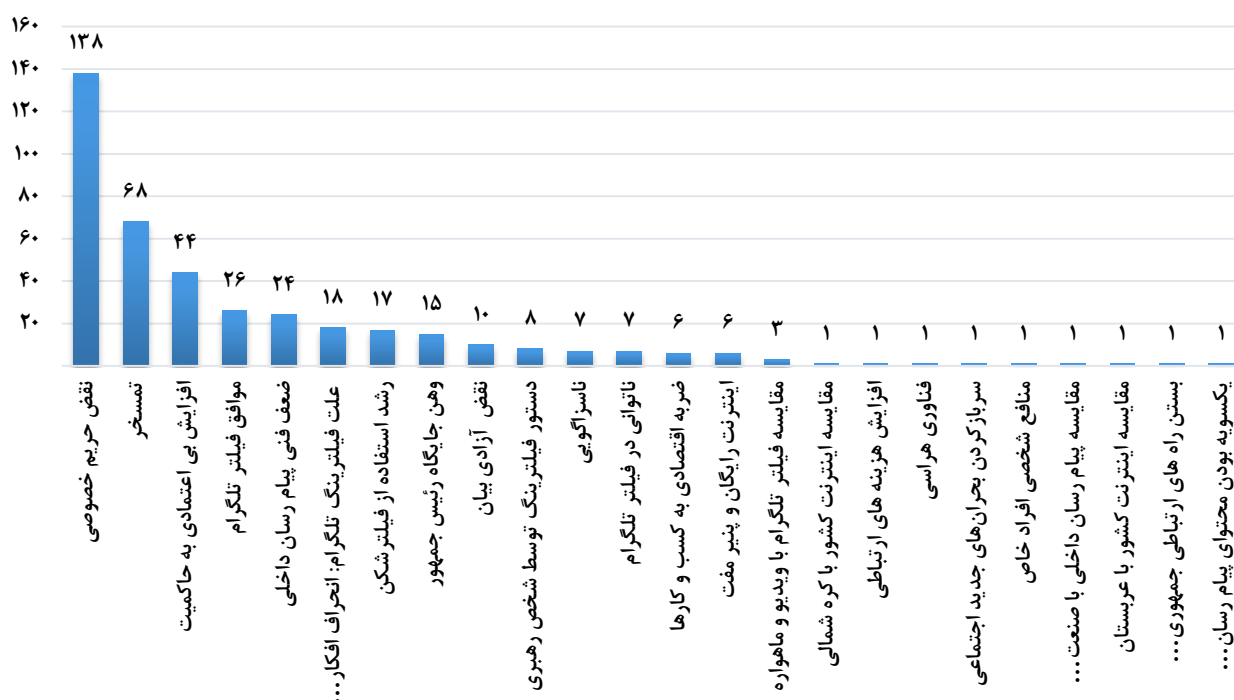
پس از انتشار اخبار رسمی و غیررسمی مبنی بر احتمال فیلتر تلگرام مطالب و شبهاتی به صورت گسترده در فضای مجازی مطرح شد. نوشتار حاضر ضمن جمع‌آوری این شبهات در تلاش است سهم هر یک را بررسی و توضیحی کوتاه درباره هرکدام ارائه نماید تا به‌عنوان دست‌مایه‌ای هرچند اندک در اختیار فعالان رسانه‌ای، گروه‌های مرجع و برنامه‌سازان قرار گیرد.

این گزارش به بررسی شبهات رفع انحصار تلگرام و پاسخ به آن‌ها در جهت هدایت و اقناع افکار عمومی با واکاوی پست‌های برتر تلگرام، توییتر و اینستاگرام، تهیه و تنظیم شده و به اهم شبهات مطرح شده پاسخ مناسب داده شده است.

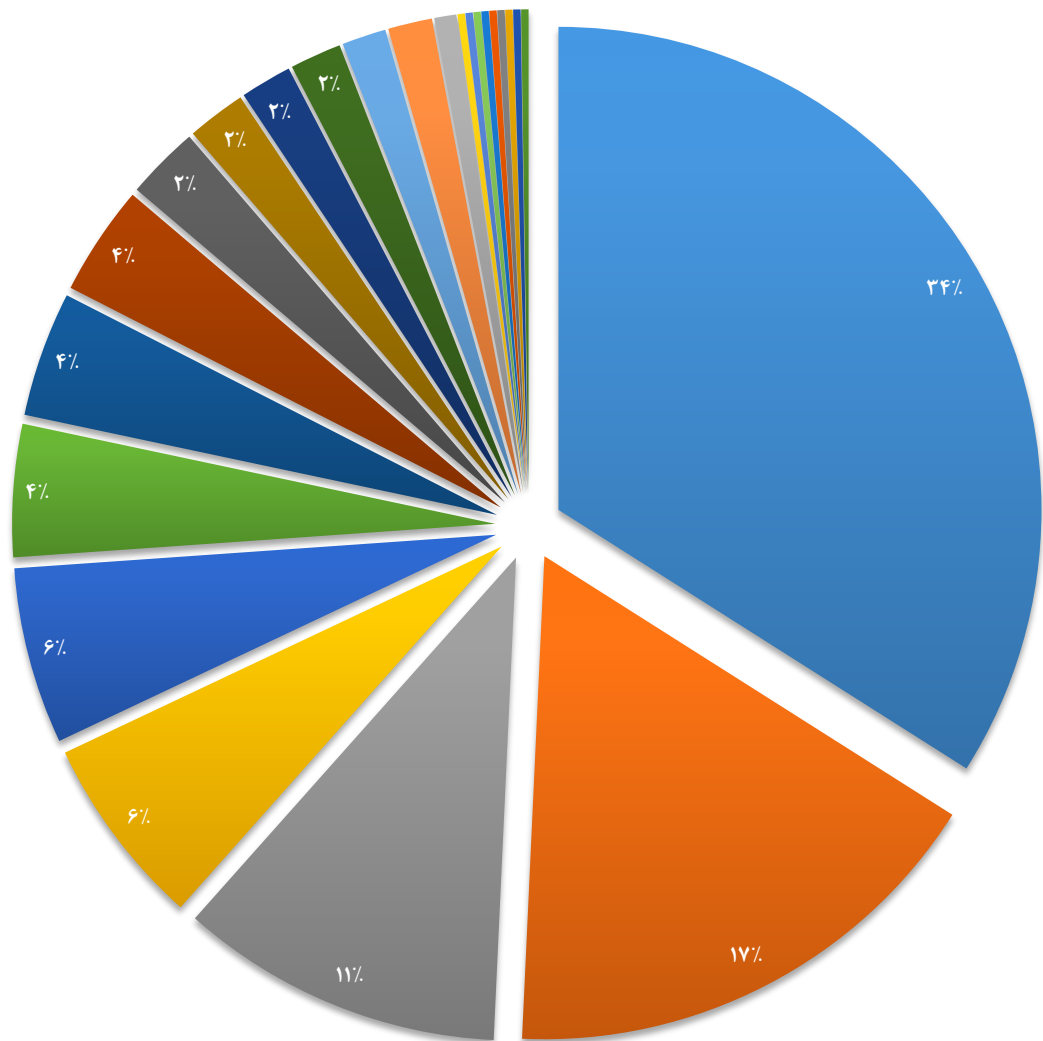
در این بررسی پست‌های برتر توییتر و اینستاگرام و نیز کانال‌های عمومی تلگرام مورد بررسی قرار گرفتند. پست‌های منتخب دارای کلیدواژه‌های مرتبط با #فیلتر، #تلگرام و #پیام_رسان در بازه زمانی ۱۵ اسفند ۱۳۹۶ تا ۱۵ فروردین ۱۳۹۷ خزش شده و بر اساس میزان لایک در توییتر و اینستاگرام و میزان بازدید در تلگرام رتبه‌بندی شد. از میان ۳۷۵ پست اینستاگرامی، ۵۵ هزار توییت و ۱۳۳ هزار پست تلگرامی، تعداد ۱۰۰ پست اینستاگرامی و تلگرامی و ۵۰۰ توییت توسط نیروی انسانی بررسی و برچسب‌گذاری موضوعی آن انجام شده است.

همان‌طور که در ادامه نشان داده خواهد شد، بیشترین فراوانی شبهه‌ها در توییتر اختصاص به "نقض حریم خصوصی" داشته است، در تلگرام موضوع "ضعف پیام‌رسان‌های داخلی" و اینستاگرام نیز موضوع "افزایش بی‌اعتمادی به حاکمیت" بیشترین شبهات را به خود اختصاص داده‌اند. بر اساس این نمودارها، تعداد پست‌های منتشره در حمایت و توجیه استفاده از پیام‌رسان‌های داخلی و فیلترینگ تلگرام در جایگاه مناسبی قرار نداشته، به‌طوری‌که تنها ۳۱ توییت از میان ۵۰۰ توییت برتر بررسی شده به این موضوع پرداخته بودند. در ادامه نمودارهای مرتبط نشان داده شده است.

همان‌طور که در شکل ۱ و ۲ مشاهده می‌شود، بیشترین تعداد شبهات مربوط به موضوع نقض حریم خصوصی با ۳۴ درصد فراوانی اختصاص دارد. محوریت شبهات مطرح شده با این موضوع بر شنود و مشاهده پیام‌های ردوبدل شده در پیام‌رسان‌های داخلی توسط نهادهای امنیتی کشور تمرکز دارد. نوع دوم از شبهات مطرح شده با ۱۷ درصد فراوانی، به توییت‌هایی اختصاص دارد که استفاده از پیام‌رسان داخلی را موضوع تمسخر و هجوگویی قرار داده‌اند. پیام‌هایی که بیشترین بازنشر را پیدا کردند، در این دسته قرار داشتند. دسته سوم نیز که کاهش اعتماد مردم به نظام و حاکمیت به سبب فیلترینگ تلگرام محور شبهات مطرح شده بود، ۱۱ درصد فراوانی را به خود اختصاص داده است. پیام‌های این دسته بر این نکته تأکید داشتند که در صورت فیلتر تلگرام، مردم بیش از پیش از نظام و حاکمیت ناامید شده و می‌بایست موضوع براندازی را با جدیت بیشتری پیگیری کرد. توییت‌هایی نیز که به تأیید موضوع فیلترینگ تلگرام و استفاده از پیام‌رسان‌های داخلی پرداخته بودند رتبه چهارم را در این بررسی با فراوانی ۶ درصد دارند. شکل ۳ نمایشگر میانگین لایک توییت‌های مرتبط با هر موضوع است. همان‌گونه که مشاهده می‌شود، مقایسه وضعیت اینترنت با ممنوعیت استفاده از ماهواره و ویدیو بیشترین میانگین محبوبیت را در میان شبهات مطرح شده در تویتر به خود اختصاص داده است. نقض حریم خصوصی نیز که بیشترین فراوانی را در میان توییت‌ها به خود اختصاص داده بود، رتبه هفتم را در میانگین لایک توییت‌هایش به دست آورده است.

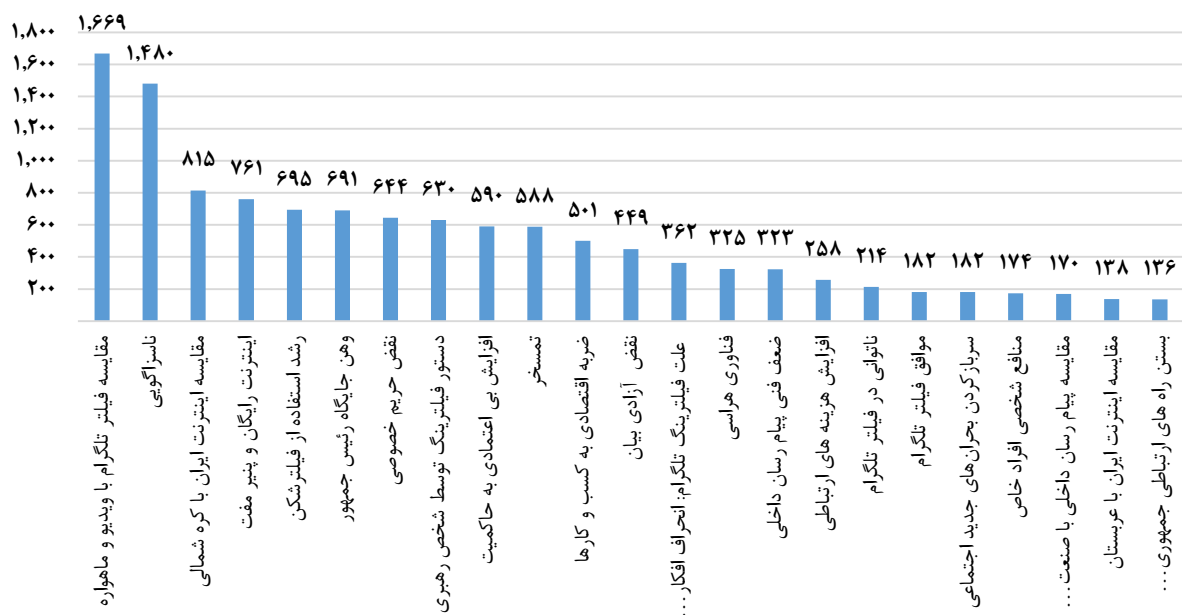

شکل ۱ دسته بندی موضوعی پست‌های تویتر بر اساس فراوانی توییت ها در هر موضوع

- نقض حریم خصوصی
- تمسخر
- افزایش بی اعتمادی به حاکمیت
- موافق فیلتر تلگرام
- ضعف فنی پیام رسان داخلی
- علت فیلترینگ تلگرام: انحراف افکار عمومی از موضوعات مهم
- رشد استفاده از فیلتر شکن
- وهن جایگاه رئیس جمهور
- نقض آزادی بیان
- دستور فیلترینگ توسط شخص رهبری
- ناسزاگویی
- ناتوانی در فیلتر تلگرام
- ضربه اقتصادی به کسب و کارها
- اینترنت رایگان و پنی‌ر مفت
- مقایسه فیلتر تلگرام با ویدیو و ماهواره
- مقایسه اینترنت کشور با کره شمالی
- افزایش هزینه های ارتباطی
- فناوری هراسی
- سرباز کردن بحران‌های جدید اجتماعی
- منافع شخصی افراد خاص
- مقایسه پیام رسان داخلی با صنعت خودرو
- مقایسه اینترنت کشور با عربستان
- بستن راه های ارتباطی جمهوری اسلامی با دنیا
- یکسویه بودن محتوای پیام رسان های داخلی

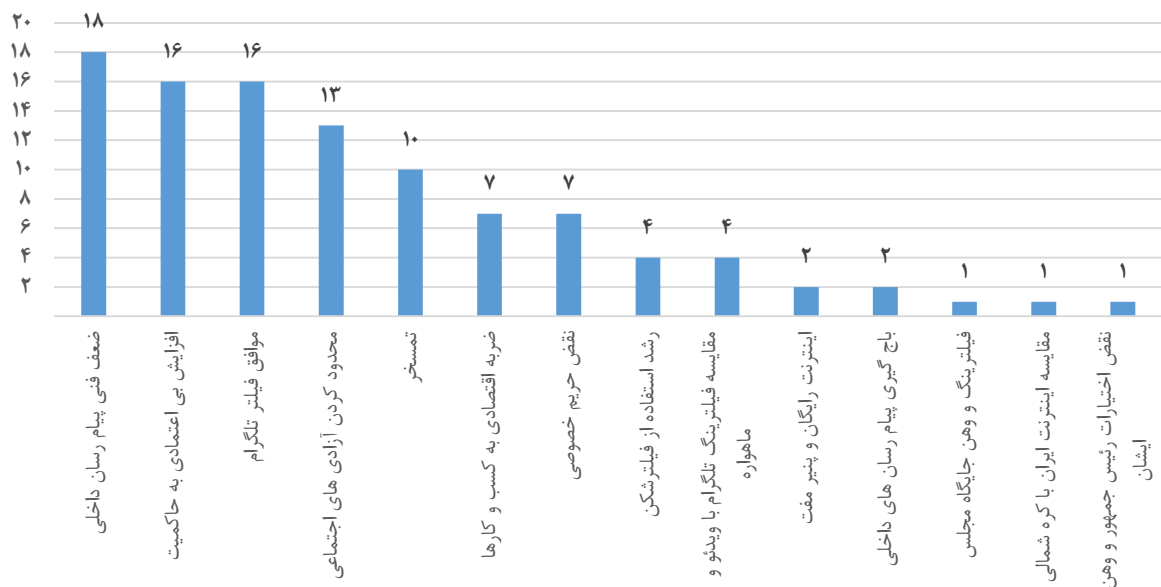
شکل ۲ دسته بندی موضوعی پست‌های توییتر بر اساس درصد فراوانی توییت ها در هر موضوع

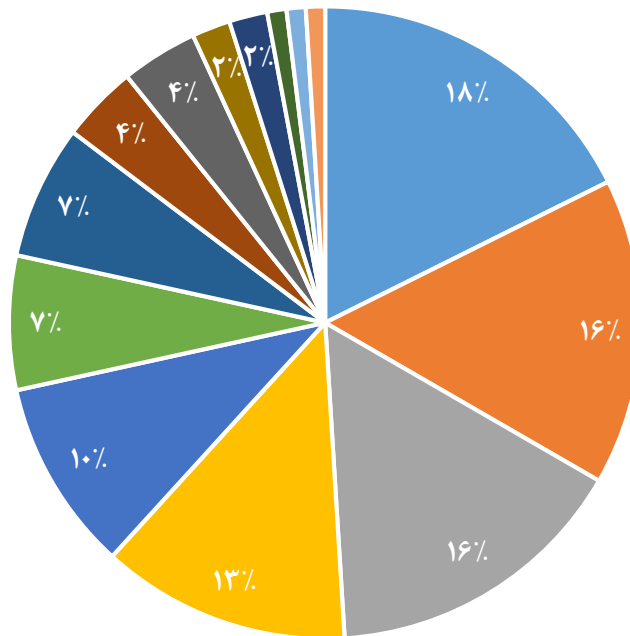
شکل ۳ دسته بندی موضوعی پست های توئیتر بر اساس میانگین لایک توئیت ها در هر موضوع

تلگرام

شباهت مطرح شده در خصوص فیلترینگ تلگرام از میان پست های کانال های عمومی تلگرام بررسی و دسته بندی شده است. شکل های ۴ و ۵ نشان دهنده فراوانی و درصد فراوانی پست ها در هر موضوع هستند. همان طور که مشاهده می شود موضوع ضعف فنی پیام رسان داخلی بیشترین فراوانی پست های تلگرامی را به خود اختصاص داده است. اما با بررسی میانگین بازدید این پست ها که در شکل ۶ نمایش داده شده است، موضوع ضربه اقتصادی فیلترینگ تلگرام به کسب و کارهای داخلی بیشترین میانگین بازدید را در میان پست های بررسی شده داشته است که نشان از اهتمام بسیار بالای مخاطبان به این موضوع می باشد.

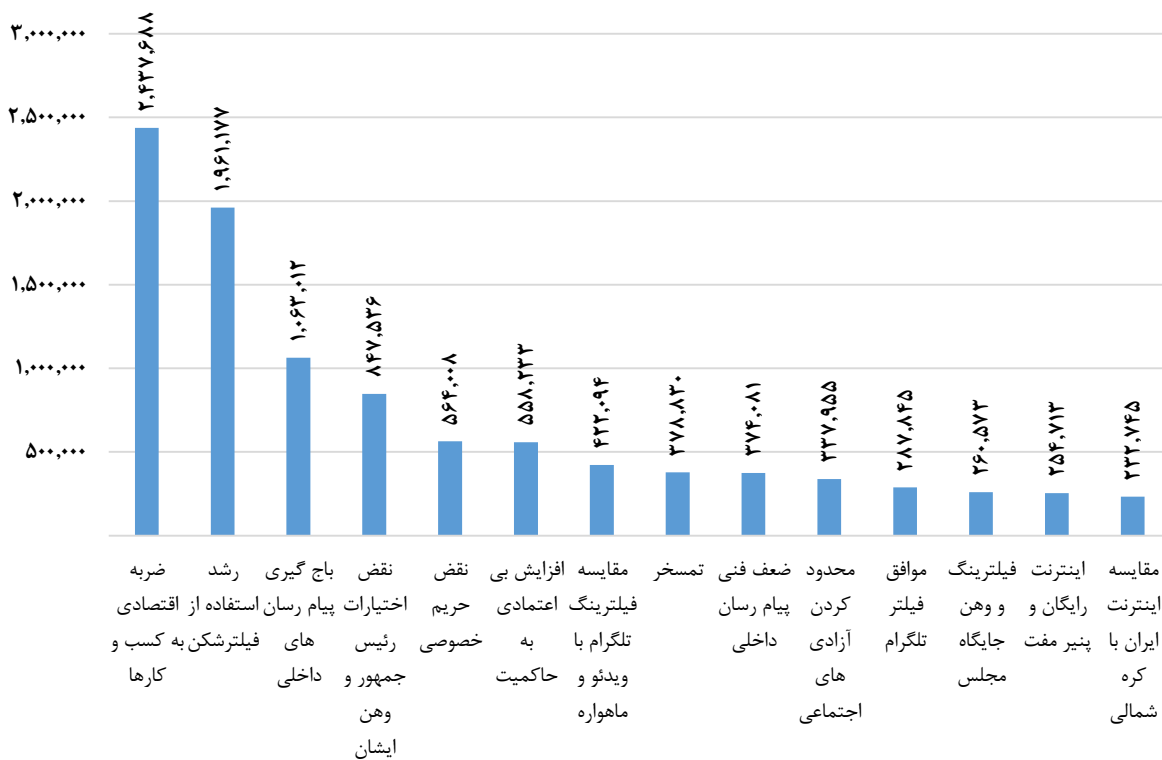

شکل ۴ دسته بندی موضوعی پست های تلگرام بر اساس فراوانی پست های هر موضوع

- ضعف فنی پیام رسان داخلی
- افزایش بی اعتمادی به حاکمیت
- موافق فیلتر تلگرام
- محدود کردن آزادی های اجتماعی
- تمسخر
- ضربه اقتصادی به کسب و کارها
- نقض حریم خصوصی
- رشد استفاده از فیلتر شکن
- مقایسه فیلترینگ تلگرام با ویدئو و ماهواره
- اینترنت رایگان و پنیر مفت
- باج گیری پیام رسان های داخلی
- فیلترینگ و وهن جایگاه مجلس
- نقض اختیارات رئیس جمهور و وهن ایشان
- مقایسه اینترنت ایران با کره شمالی

شکل ۵: دسته بندی موضوعی پست‌های تلگرام بر اساس درصد فراوانی

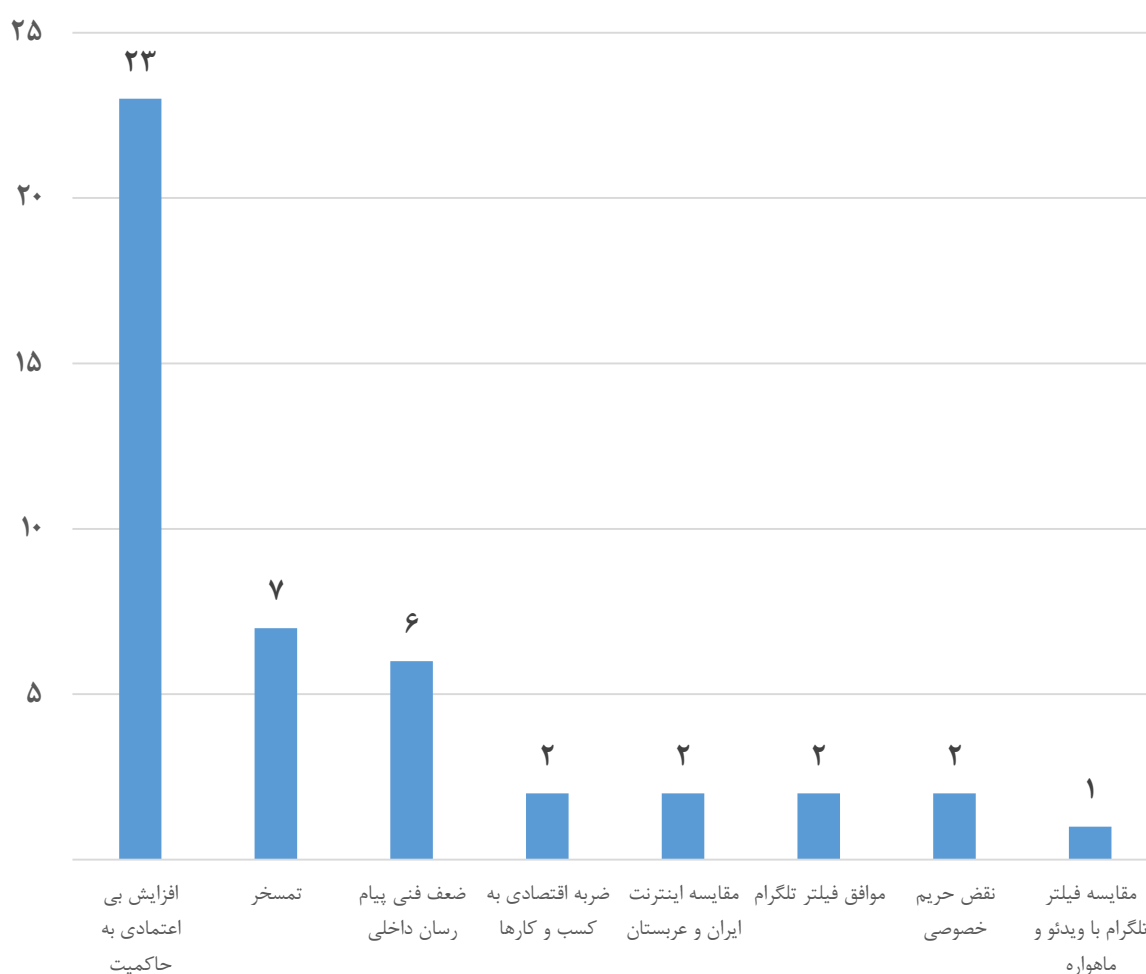

شکل ۶: دسته بندی موضوعی پست‌های تلگرام بر اساس میانگین بازدید پست‌ها در هر موضوع

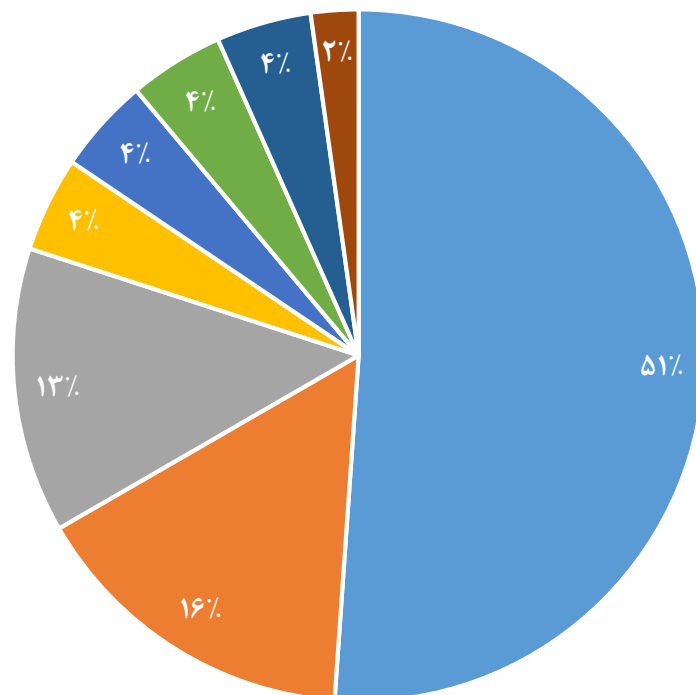
اینستاگرام

در شکل ۷ فراوانی پست‌های دارای بیشترین تعداد لایک در هر موضوع نمایش داده شده است. شکل ۸ نیز درصد فراوانی پست‌ها را در هر موضوع نشان می‌دهد. همان‌گونه که مشاهده می‌شود، موضوع «افزایش بی‌اعتمادی به حاکمیت» با ۵۱ درصد فراوانی، بیشترین شباهت مربوط به فیلترینگ تلگرام را از آن خود کرده است. پس از آن پست‌های فکاهی که اقدام به تمسخر فیلترینگ تلگرام و وضعیت پیام‌رسان‌های ایرانی نموده‌اند با ۱۶ درصد فراوانی در رتبه دوم قرار دارند. همچنین در میان پست‌های بررسی شده تنها ۴ درصد نسبت به موضوع فیلترینگ تلگرام نظر مثبتی و موافق داشتند.

در شکل ۹ میانگین لایک موضوعات مختلف بررسی شده است. با توجه به نقش پررنگ اینستاگرام در کنار تلگرام در کسب‌وکارهای فضای مجازی، بیشترین لایک با میانگین ۱۲۹۱۹ برای هر پست مربوط به موضوع «ضربه اقتصادی به کسب‌وکارها» است. با توجه به اینکه تنها ۲ پست با این موضوع در میان پست‌های بررسی شده وجود داشت، این عدد نمایشگر نگرانی کاربران اینستاگرام از آینده کسب‌وکارشان در فضای مجازی است.

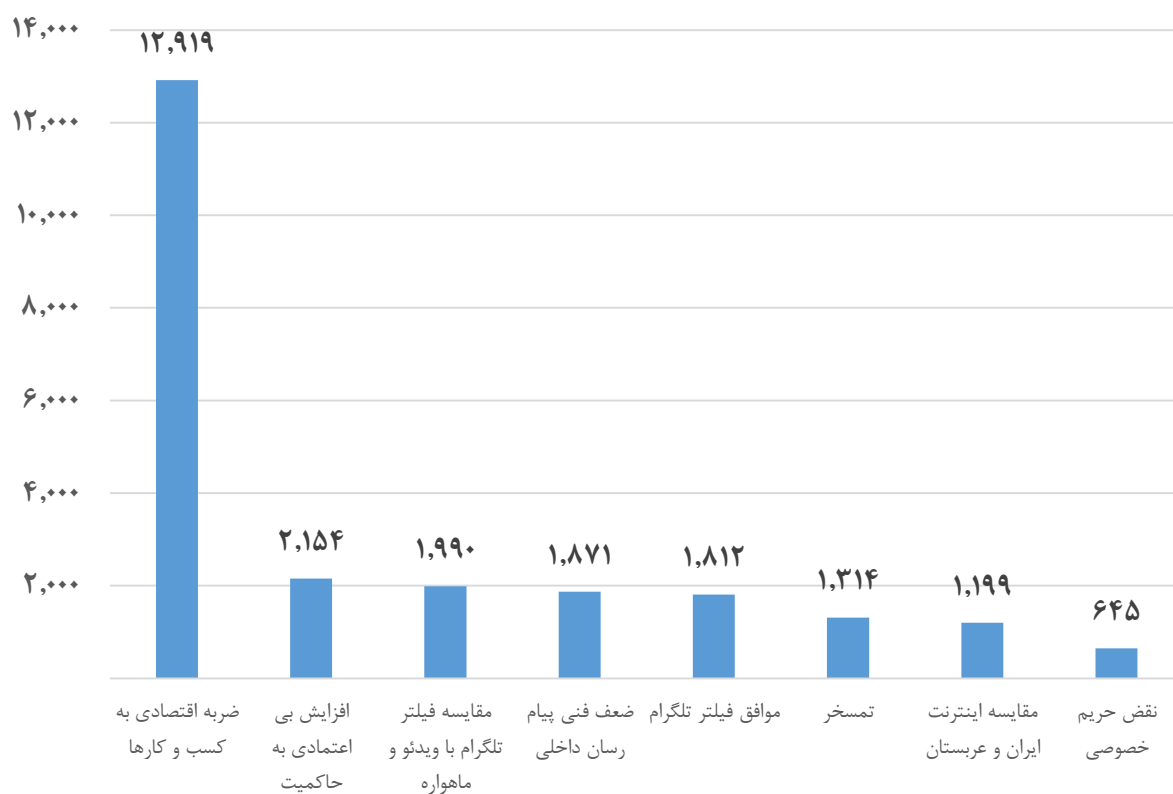

شکل ۷ دسته‌بندی پست‌های اینستاگرام براساس فراوانی پست‌ها در هر موضوع

- افزایش بی اعتمادی به حاکمیت
- تمسخر
- ضعف فنی پیام رسان داخلی
- ضربه اقتصادی به کسب و کارها
- مقایسه اینترنت ایران و عربستان
- موافق فیلتر تلگرام
- مقایسه فیلتر تلگرام با ویدئو و ماهواره
- نقض حریم خصوصی

شکل ۸ دسته بندی موضوعی پست‌های اینستاگرام بر اساس درصد فراوانی پست‌ها در هر موضوع

شکل ۹ دسته بندی موضوعی پست‌های اینستاگرام بر اساس میانگین لایک پست‌ها در هر موضوع

شبهه‌های مطرح شده و پاسخ آن‌ها

با توجه به الزام رفع انحصار تلگرام و تأکید ریاست محترم جمهور در این خصوص در دیدار نوروزی مسئولان، این گزارش به بررسی شبهات مطرح شده در فضای مجازی در این خصوص (از بین پست‌های برتر تلگرام، توئیتر و اینستاگرام) می‌پردازد و در ادامه پاسخ‌هایی را نیز بابت شبهات مطروحه ارائه می‌دهد.

۱- فیلترینگ نقض اختیارات رئیس‌جمهور و وهن اختیارات ایشان است.

اولاً بر اساس دستور صریح رهبر انقلاب شورای عالی فضای مجازی به ریاست رئیس‌جمهور مسئولیت کلان و نقطه قانونی در عرصه فضای مجازی است و سیاست‌ها و تصمیمات کلان این عرصه در این شورا اتخاذ می‌گردد. بنابراین چنانچه فیلترینگ تلگرام در شورا با نظر رئیس‌جمهور به‌عنوان رئیس شورا خواهد بود.

ثانیه کارگروه تعیین مصادیق مجرمانه سال ۱۳۸۸ و در پی تصویب قانون جرائم رایانه‌ای در مجلس شورای اسلامی بنیان نهاده شد. این کارگروه بر اساس ماده ۲۲ قانون جرائم رایانه‌ای تشکیل شده و مسئولیت نظارت بر فضای مجازی و پالایش تارنماهای حاوی محتوای مجرمانه و رسیدگی به شکایات مردمی را به عهده دارد. کارگروه تعیین مصادیق مجرمانه زیر نظر دادستان کل کشور فعالیت می‌کند و ۱۳ عضو دارد. بر اساس قانون جرائم رایانه‌ای، اعضای این کارگروه موظف‌اند هر دو هفته یک بار جلسه تشکیل دهند و در این جلسات در خصوص فیلتر شدن وب‌گاه‌های مختلف، بحث و تبادل نظر و رأی‌گیری می‌شود.

اعضای این کارگروه شامل دادستان کل کشور (رئیس کارگروه)، رئیس یا نماینده سازمان صدا و سیما، فرمانده نیروی انتظامی، یک فرد خبره در فناوری اطلاعات و ارتباطات به انتخاب کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی، یک نماینده عضو کمیسیون قضائی و حقوقی به انتخاب این کمیسیون به تأیید مجلس شورای اسلامی، رئیس سازمان تبلیغات اسلامی، نماینده دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی و وزیر اطلاعات، فرهنگ و ارشاد اسلامی، دادگستری، ارتباطات و فناوری اطلاعات، علوم تحقیقات و فناوری، آموزش و پرورش یا نمایندگانی از این وزرا هستند. بنابراین در این کمیته که مسئولیت فیلترینگ را بر عهده دارد، نیمی از اعضا از سوی رئیس‌جمهور معرفی شده‌اند و نظراتشان تصمیم‌گیری‌های این کارگروه را شامل می‌شود. ذیل همین موضوع، برخی اظهار داشته‌اند که فیلترینگ تلگرام به‌نوعی نقض اصل نهم قانون اساسی به بهانه مسائل امنیتی به شمار می‌رود که با وجود فراوانی پایین این مطلب، اما به دلیل اهمیت و انتساب آن به دولت توضیح مختصری در این خصوص ارائه می‌شود.

بر اساس تفسیر شورای نگهبان از اصل نهم قانونی اساسی، آزادی، استقلال و وحدت و تمامیت ارضی اصولی تفکیک‌ناپذیر تلقی می‌گردد که حفظ آن‌ها وظیفه‌ی دولت و آحاد مردم می‌باشد و هیچ مقامی نمی‌تواند آزادی‌های مشروع مردم را به بهانه‌ی استقلال و تمامیت ارضی سلب نماید و در مقابل نیز هیچ فرد، گروه یا دست‌های نمی‌تواند به استناد آزادی به استقلال و تمامیت ارضی کمترین خدشه‌ای وارد نماید، اما در مقام

عمل و اجرایی نمودن هر یک از این اصول امکان تزاخم آن‌ها با یکدیگر وجود دارد. در این خصوص اولاً تا حد امکان باید هر یک از اصول مذکور مورد حراست و پاسداری قرار گیرد و هیچ‌یک از آن‌ها بهانه‌ای برای نقض دیگری محسوب نگردد. ثانیاً مبتنی بر آموزه‌های اسلامی هر یک از عناوین استقلال، آزادی و وحدت و تمامیت ارضی در مقام اجرا دارای محدودیت‌هایی هستند که باید به آن‌ها توجه گردد. برای نمونه آزادی محدود به موازین اسلام، قانون، حکم حاکم و حقوق عمومی و استقلال محدود به مصالح عمومی، آموزه‌های شرع اسلام و حرمت استبداد می‌باشد. ثالثاً در شرایط غیرعادی و غیرقابل پیش‌بینی امکان تزاخم هر یک از این اصول با یکدیگر وجود دارد. در این صورت مبتنی بر قاعده‌ی عقلی، موضوعات مهم بر مهم مقدم می‌گردد و از آنجا که تقدم موضوعات مهم‌تر بر موضوعات مهم را باید از دل شریعت اسلام استخراج نمود و مبتنی بر آموزه‌های شرعی منافع عمومی بر منافع خصوصی و فردی مقدم می‌گردد، در صورت تزاخم، **استقلال و تمامیت ارضی بر آزادی‌های عمومی مقدم می‌شود.**

بر اساس این تفسیر، چنانچه بین استقلال کشور در عرصه فضای مجازی و آزادی‌های مردم تعارض ایجاد شود، استقلال بر آزادی‌های فردی ارجحیت دارد و رفع انحصار پیام‌رسان تلگرام که نافی استقلال کشور در عرصه فضای مجازی و وابستگی بیش از ۴۰ میلیون از آحاد جامعه به این خدمت پیگانگان است، نافی اصل نهم نیست.

۲- پیام‌رسان‌های داخلی ظرفیت و توانایی فنی لازم را ندارند. (رسوایی‌ها و اشکالات پیام‌رسان‌های داخلی و مقایسه فیلترینگ تلگرام با صنایع خودروسازی)

بدون شک طراحی اپلیکیشن‌های ایرانی بدون ایراد نیست. البته این موضوع تنها به نمونه‌های بومی مختص نیست و همه اپلیکیشن‌ها در نسخه‌های اولیه خود با مشکلاتی مواجه‌اند. آنچه که در بهبود و ارتقا کیفی یک خدمت فضای مجازی مؤثر است، تعداد کاربران و میزان استفاده آنان در فضای مجازی از آن خدمت است و این چرخه تکامل هر خدمت و محصول نرم‌افزاری سات که در طول استفاده اشکالات آن (Bug) شناسایی و رفع می‌شود. حتی در دنیا تکنیک‌هایی با عنوان مشارکت کاربران در طراحی Joint application design (JAD) وجود دارد که تک تک کاربران در شکل‌گیری و توسعه یک نرم‌افزار مشارکت دارند. بنابراین ایجاد ظرفیت فنی رابطه مستقیمی با اقبال کاربران دارد و نکته مهم دیگر آن است که هر چه مراجعه کاربران به یک خدمت بیشتر باشد، توسعه و افزایش ظرفیت‌ها و امکانات آن بیشتر جنبه اقتصادی می‌یابد و سرمایه‌گذاری بیشتر توجیه خواهد داشت.

تلگرام فقط یکی از پیام‌رسان‌های موجود در دنیا است و امکان انتخاب برای مردم بین انواع پیام‌رسان‌های داخلی و خارجی وجود دارد.

۳- نقض حریم خصوصی در پیام‌رسان‌های ایرانی

موارد متعددی از نقض حریم خصوصی کاربران از سوی پیام‌رسان‌های خارجی گزارش شده است. بخش عمده‌ای از درآمد گوگل، فیس‌بوک، واتس‌آپ از طریق فروش داده‌های کاربران به سازمان‌ها و نهادها حاصل می‌شود. این اپلیکیشن‌ها کلیه داده‌های کاربران را بر روی پلتفرم‌های خود جمع‌آوری نموده و داده‌کاوی می‌کنند تا اطلاعات جامعی از کاربران استخراج نموده و آن را در اختیار انواع سازمان‌ها قرار دهند. به عنوان مثال در روزهای اخیر اخبار موثقی در خصوص فروش اطلاعات شخصی کاربران توسط پیام‌رسان فیس‌بوک و واتس‌آپ منتشر گردید که منجر به افت بیش از ده درصدی سهام این شرکت‌ها نیز گردید.

در واقع منبع اصلی درآمد پیام‌رسان‌ها از فروش داده‌های کاربران است، به قول معروف "اگر دیدید یک محصول رایگان است این بدان معناست که در واقع این شما هستید که محصول هستید." در سال ۲۰۱۷، فیس‌بوک ۱۲/۹۷ میلیارد دلار درآمد داشته است که ۱۲/۷۸ میلیارد آن از محل تبلیغات بوده است به عبارتی دیگر ۹۸/۵ درصد درآمد فیس‌بوک از فروش تبلیغات است که در سال‌های اخیر این تبلیغات به صورت هدفمند برای کاربران ارسال می‌شود و علایق و موضوعات مرتبط با هر کاربر برای ارسال تبلیغات هدفمند از طریق پردازش داده‌های شخصی ایشان به دست می‌آید. بنابراین در حال حاضر بخش عمده‌ای از درآمد فیس‌بوک که بزرگ‌ترین پیام‌رسان جهانی است از طریق پردازش داده‌های شخصی کاربران به دست می‌آید. شکل زیر نحوه استفاده فیس‌بوک از داده‌های کاربران را نشان می‌دهد.

در حال حاضر هیچ یک از پیام‌رسان‌های خارجی در ایران نمایندگی ندارند و امکان نظارت قانونی بر آن‌ها در جهت حفظ حریم خصوصی کاربران وجود ندارد. حتی پیام‌رسان‌های بزرگ حاضر نیستند سرورهای حاوی داده‌های شخصی شهروندان ایرانی را در داخل کشور مستقر کنند که خود موجب می‌شود اطلاعات شهروندان ایرانی به راحتی به خارج کشور منتقل شده و در اختیار دولت‌ها و سازمان‌های خارجی قرار گیرد. پیام‌رسان‌های داخلی موظف به اجرای قوانین کشور هستند و می‌توان با وضع قوانین بروز مانند قانون محافظت از داده‌های شخصی کاربران (مشابه آنچه در اتحادیه اروپا وجود دارد) آنان را متعهد به حفظ حریم خصوصی کاربران نمود.

افزون بر این، رهبر معظم انقلاب اسلامی نیز طی بیانات خود در دیدار جمعی از مسئولان و مدیران نظام در تاریخ ۲۰ فروردین ۱۳۹۷، فرمودند که "مسئولان باید امنیت و حریم داخلی مردم و کشور را حفظ کنند. تعرض به امنیت و حریم داخلی مردم «حرام شرعی» است و نباید انجام شود." ایشان همچنین افزودند: "متصدیان کار در دستگاه‌های دولتی و قضائی مراقبت کنند تا حریم داخلی زندگی مردم و اسرار آن‌ها محفوظ بماند." به عبارتی دیگر این موضوع در بالاترین سطح مدیریتی کشور مورد توجه قرار داشته و بر اساس آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های ابلاغی از سوی قوه قضائیه و نیز شورای عالی فضای مجازی این مهم مورد تأکید قرار گرفته است.

۴- ضربه اقتصادی به کسب‌وکارها

طبق اعلام وزیر ارتباطات کل پهنای باند کشور ۱۰ گیگابیت در ثانیه است که معادل ۱۲۵۰ گیگابایت در ثانیه است. اگر فرض کنیم ۷۰ درصد کل پهنای باند اشغال بشود بدین معناست که در هر ثانیه ۸۷۵ گیگابایت از کشور خارج می‌شود که ۶۰ درصد آن یعنی ۵۲۵ گیگابایت آن متعلق به تلگرام است. قیمت هر گیگابایت اینترنت در کشور بین ۱۵۰۰ تا ۳۰۰۰ تومان است. اگر میانگین را ۲۰۰۰ تومان در نظر بگیریم، در این صورت در هر ثانیه یک میلیارد و پنجاه تومان، هر ساعت ۳ میلیارد و ۷۸۰ میلیون تومان و هر روز ۹۰ میلیارد و ۷۲۰ میلیون تومان ارز از کشور خارج می‌شود. با توجه به اینکه طبق آمارهای غیر رسمی (بررسی ۵۴۰ هزار کانال)، حدود ۷۰ درصد محتوای منتقل شده بر بستر تلگرام جنبه سرگرمی دارد، بنابراین روزی ۹۰ میلیارد و ۷۲۰ میلیون تومان معادل ۱۸ میلیون و ۱۴۴ هزار دلار (هر دلار ۵ هزار تومان) در این حوزه هزینه می‌شود. این مقدار هزینه در سال بیش از ۶ و نیم میلیارد دلار و در حدود ۱۷ درصد کل درآمد نفتی سالانه کشور است. در حالی که با استفاده از بسترهای داخلی کلیه تعاملات بین کاربران ایرانی می‌تواند در درون کشور و بر بستر اینترنت داخلی کشور انجام پذیرد و خروج این مقدار هنگفت از ارز را به صفر برساند.

با توجه به برنامه بلند مدت تلگرام در خصوص تبدیل شدن به سکوی اقتصادی و جذب سرمایه کاربران، تاکنون کسب‌وکار وسیعی بر روی این پلتفرم ایجاد نشده و غالباً به عنوان ابزار مکمل و اطلاع‌رسانی مورد استفاده قرار گرفته است که امکان جایگزینی آن با پیام‌رسان‌های بومی وجود دارد. اشتغالی که در تلگرام ایجاد شده، کمک

اشتغال است و اشتغال نیست یعنی کارآفرین یا تولیدکننده‌ای که اشتغال اصلی خود را از قبل داشته است، از طریق این فضا محصولات خود را تبلیغ می‌کند.

اگر اشتغالی هم بر این بستر ایجاد شده، در این اشتغال، قاچاق کالا، مالیات گریزی، بیمه‌گریزی و ... وجود دارد یعنی این اقتصاد زیرزمینی است و هیچ نظارتی روی آن وجود ندارد در واقع هر فردی که کالایی که از این طریق می‌خرد نمی‌تواند به یک فروشگاه و یک تلفن مشخص زنگ بزند و بگوید کالای خریداری شده دارای ایراد است.

ضربه اقتصادی تبدیل شدن تلگرام به سکوی اقتصادی برای کشور به مراتب بزرگ‌تر و سنگین‌تر است زیرا بخش عمده‌ای از مشاغل کشور به‌ویژه بنگاه‌های واسطه‌ای نظیر آژانس‌های بیمه، آژانس املاک و ... با شروع به کار برنامه اقتصادی جدید تلگرام از بین خواهند رفت و درآمد آن‌ها نصیب پیام‌رسانی خواهد شد که هیچ کسب‌وکار خصوصی ایرانی در آن سهمی ندارد.

تلگرام همانند یک شرکت هرمی نقدینگی مردم را از کشور خارج می‌کند بدون اینکه تولید کالا و یا صادراتی صورت گیرد و موجب بحران جدی اقتصادی در کشور خواهد شد.

ارز دیجیتال تلگرام (Gram) موجب خروج سالانه حدود ۶ تا ۷ هزار میلیارد دلار ارز از کشور خواهد شد و پول ملی را تضعیف می‌کند و نتیجه آن تضعیف جدی کسب‌وکارها در کشور خواهد بود.

زمانی که گرام تلگرام فعالیتش را آغاز کند به راحتی امکان خروج سرمایه پیش می‌آید و مقام ناظر هم برای جلوگیری از آن هیچ کاری نمی‌تواند انجام دهد.

برای مجاری قانونی و مرکز ملی فضای مجازی مشخص نیست که تلگرام اسم یک محصول، برند یا شرکت است ما فقط آن را به عنوان یک نرم‌افزار می‌شناسیم و به هیچ وجه تخلفات مالی و امنیتی آن قابل پیگیری نخواهد بود. در مسئله مالباختگان دیدیم که آن‌ها برگه ای برای ارائه به منظور پیگیری وضعیتشان داشتند، اما این مسئله در مورد تلگرام این‌گونه نیست لذا هیچ سازمانی که بتواند پشت آن باشند وجود ندارد، اگر روزی خزانه‌داری آمریکا بگوید ارتباط مالی تلگرام با ایران باید قطع شود در این صورت تلگرام می‌تواند بگوید طبق قوانین بین‌المللی ارتباطش را با ایران قطع می‌کند و سرمایه افراد ناگهان از دست می‌رود.

ارز دیجیتال گرام هیچ‌گونه تضمینی برای سرمایه‌های افراد قائل نیست. اگر پس فردا یکی از اکانت‌ها بسته شود کسی نمی‌تواند کاری انجام دهد، بنابراین اگر کیف پول هک شود کسی نمی‌تواند کاری انجام دهد، اگر به هر دلیلی اکانت را بستند تکلیف گرام‌های داخلی آنچه می‌شود؟ آیا کسی می‌تواند پاسخگوی این موضوع باشد؟

۵- مقایسه فیلترینگ تلگرام با ویدئو و ماهواره

ماهواره و ویدئو فناوری‌های مستقل هستند که منع استفاده آن‌ها به مفهوم قطع دسترسی به کل فناوری بود و جایگزین قابل قبولی برای آن وجود نداشت ولی فیلترینگ تلگرام صرفاً قطع دسترسی به یک سرویس اینترنتی است و جایگزین‌های مشابه داخلی و خارجی زیادی برای آن وجود دارد.

زمانی که استفاده از ویدیو ممنوع شد، دلیل اصلی محتوای نامناسبی بود که از آن طریق توزیع می‌شد و در مقابل محتوای سالمی نیز برای عرضه در این بستر وجود نداشت، در حالی که در تلگرام مسئله انحصار داده‌های کاربران در یک پیام‌رسان خارجی و عدم تابعیت از قوانین کشور است، به‌طوری‌که اگر تلگرام از قوانین به‌طور کامل تبعیت می‌کرد منعی برای ادامه فعالیت نداشت.

نباید به فیلترینگ به عنوان راه حل بلند مدت نگاه شود بلکه با توجه به تهدیدات اقتصادی-امنیتی بستر جدید اقتصادی تلگرام، می‌تواند به عنوان یک اقدام فوری تلقی شود ولی توسعه جایگزین‌های قوی و قابل رقابت بومی راه حل میان مدت و بلند مدت است که باید هم‌زمان با فیلترینگ به آن اهتمام نمود.

۶- افزایش بی‌اعتمادی به حاکمیت

آگاهی‌رسانی کافی به مردم و توجیه آنان در خصوص خطرات ناشی از تبدیل شدن تلگرام به یک سکوی اقتصادی و توضیح منطقی در خصوص تصمیمات حاکمیتی که در بند ۵ به آن‌ها اشاره شد.

۷- افزایش هزینه‌های ارتباطی خانوار (به دلیل افزایش استفاده از پیامک و تماس‌های تلفنی)

با توجه به اینکه جایگزین‌های بومی و غیر بومی برای تلگرام در کشور وجود داشته و قابل استفاده است، نه تنها هزینه‌های اضافی مرتبط با استفاده از پیامک و تلفن به خانوار اضافه نخواهد شد بلکه به جهت استفاده از شبکه اینترنت ملی در ارتباطات پیام‌رسان‌های داخلی، هزینه‌های کلی ارتباطات کاهش نیز خواهد یافت. ضمن اینکه اصولاً تلگرام تماس صوتی فعال در کشور ندارد و تغییری در نحوه تماس صوتی اتفاق نخواهد افتاد.

۸- انحصار با فیلترینگ شکسته نمی‌شود بلکه با ایجاد فضای باز رقابتی شکسته خواهد شد

تلگرام در غالب کشورها جز، پیام‌رسان‌های رتبه ششم یا هفتم از لحاظ تعداد کاربران است و یکی از دلایل رشد چشمگیر تلگرام در کشور فیلتر بودن اپلیکیشن‌های مشابه آن نظیر فیسبوک بوده است. بنابراین با فیلتر شدن تلگرام هزینه دسترسی کاربران به آن افزایش یافته و در نتیجه کاهش دسترسی کاربران را در پی خواهد داشت.

اگرچه ممکن است پس از اعمال فیلترینگ امکان اتصال با استفاده از فیلترشکن همچنان وجود داشته باشد ولی فیلترینگ دسترسی کاربران را محدود می‌سازد و موجب کاهش مراجعه کاربران می‌شود. همان‌طور که تفاوت بسیاری بین کاربران توییتر قبل و بعد از فیلترینگ به وجود آمد.

ضمناً رقابت در فضایی قابل تعریف است که شرایط برای همه در ابتدای کار یکسان باشد، در حالی که تلگرام در حال حاضر همانند یک بنگاه غالب در بازار در حال فعالیت است. بعلاوه رقابت می‌بایست بین نرم‌افزارهای ایرانی انجام پذیرد تا بتوانند به نقطه قابل قبول برسند.

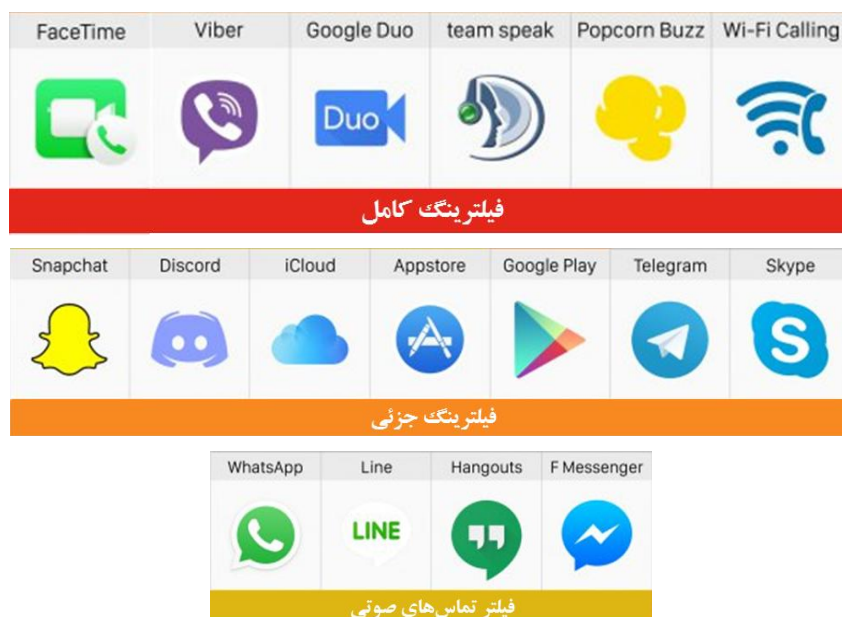
نباید به فیلترینگ به عنوان راه حل بلند مدت نگاه شود بلکه با توجه به تهدیدات اقتصادی-امنیتی بستر جدید اقتصادی تلگرام، می‌تواند به عنوان یک اقدام فوری تلقی شود ولی توسعه جایگزین‌های قوی و قابل رقابت بومی راه حل بلند مدت است که باید هم‌زمان با فیلترینگ به آن اهتمام نمود.

۹- موافقت مسئولین با فضای مجازی، فساد، فحشا و ابتذال و اختلاف طبقاتی (عدم فیلتر اینستاگرام) و مخالفت آن‌ها با آگاهی سیاسی و قدرت گرفتن ملت

اولاً علت اصلی فیلتر تلگرام مسائل محتوایی نیست، بلکه تبدیل آن از یک نرم‌افزار ساده پیام‌رسانی به بستر اقتصادی و رسانه‌ای با هدف حذف بنگاه‌های اقتصادی و نهادهای حاکمیتی اقتصادی و غیر اقتصادی است که قابلیت اختلال در اقتصاد، امنیت و تعاملات اجتماعی را دارد. دوماً با توجه به اینکه ضریب نفوذ تلگرام در کشور بسیار بیشتر از اینستاگرام بوده و محتوای نامناسب در آن بسیار سریع‌تر و گسترده‌تر توزیع می‌شود. نمونه مسائل و مشکلات جدی که این پیام‌رسان می‌تواند در پی داشته باشد در بند ۵ مطرح شده است.

۱۰- مقایسه وضعیت کنونی ایران با عربستان و دیدار بن سلمان با بیل گیتز

دیدار بن سلمان با بیل گیتز پیش از اعلام فیلترینگ تلگرام بود و ربطی به این موضوع ندارد. هم‌اکنون در عربستان بسیاری از پیام‌رسان‌ها و شبکه‌های اجتماعی از جمله فیسبوک، وایبر، وی‌چت، تلگرام، اسکایپ و بسیاری نرم‌افزار دیگر به‌طور کامل یا جزئی فیلتر شده است. این اقدام توسط شرکت مخابرات سعودی انجام گرفته است و با وجود مطالبات گسترده مردمی و رسانه‌ای، هیچ موضع‌گیری رسمی در این خصوص انجام نشده است. در ادامه وضعیت نرم‌افزارهای فیلتر شده در عربستان نشان داده شده است:

۱۱- ترافیک رایگان برای پیام‌رسان ایرانی (پنیر مفت فقط تو تله موش پیدا میشه) و دید منفی مردم نسبت به این موضوع

اگر این ضرب‌المثل را قبول کنیم، پس چرا تلگرام به ما سرویس رایگان می‌دهد؟ با توجه به اینکه تلگرام درآمد ویژه‌ای در ایران از طریق جذب تبلیغات و مشابه آن ندارد پس چرا به ایرانیان سرویس رایگان تخصیص می‌دهد؟ و یا اینکه چرا شبکه‌های ماهواره‌ای محتوای بسیاری را به صورت رایگان برای ایرانیان تولید و پخش می‌کنند؟ چرا این اشکال برای آن موارد مطرح نمی‌شود؟

با توجه به اینکه توسعه پیام‌رسان‌های داخلی موجب تقویت استقلال کشور، توسعه کسب‌وکارهای مربوطه و ارتقای امنیت کشور می‌گردد، تصمیم حاکمیت در این خصوص در راستای ترغیب مردم به استفاده از پیام‌رسان‌های داخلی است. با توجه به تهدیدات امنیتی و اقتصادی که تلگرام در آینده برای اقتصاد کشور در پی خواهد داشت وظیفه حاکمیت است که از طریق تسهیل دسترسی مردم به نمونه پیام‌رسان‌های مشابه بومی اثر مخرب این خطر را به حداقل ممکن برساند.

